

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad ca-
 probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“
 XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
 1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
 Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő: **BILKEI FERENC**
 Segéd-szerkesztő: **KEISKÉS ELK.**

Megjelenik: kedden, csütörtöken és szombaton este.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-ter.**
 Egyes számok kaphatók: a dohánytösdékben.

Közgyűlés a városnál.

A légszuszgyár ügye ismét nagy számban gyűjtötte egybe a bizottsági tagokat. A megvétel ügye ugyan nem került szavazás alá, de a tárgysorozat egyéb részei megérdemelték az érdeklődést.

Fiáth Pál báró főispán elnök 9 órakor megnyitván az ülést, első szavait a kegyelctnek szentelte. Hosszabb beszédben emlékezett néhai Vaimár Ferenc biz. tag haláláról, a ki mint ember, de mint lelkiismeretes városatyja is mindig kiérdemelte a teljes rokonszenvet. Emlékét jegyzőkönyvben kívánja megörökíteni, a mit a közgyűlés egyhangy helyesléssel fogadott.

A májusi rendes közgyűlés határnapjául 29-két fogadta el a közgyűlés. Ezen kívül lesz még rendkívüli közgyűlés is.

Tóth István főjegyző bejelenti, hogy a Kostyelik Ferenc halálával megüritült bizottsági tagságra megválasztott Horváth Mihály végleg igazoltatott. (Eljenzés).

A főreáliskola köszönő iratát, melylyel az intézet jubileuma alkalmából terjesztett elő a város erkölcsi és anyagi támogatásáért, a közgyűlés helyesléssel tudomásul vette.

A rendőrség szolgálati és szervezési szabályrendeletének módosított szövegét a közgyűlés tudomásul vette. Szintígy tudomásul vette a kirakodó és állatvásári módosított szabályrendeletet is, de Havranek polgármesternek azzal a megjegyzésével, hogy a közgyűlés felir a miniszterhez az-

íránt, hogy az állatvásárok helye ne a marhavásártéren, hanem a kirakodó vásártéren legyen.

Egy cselédszerző intézet felállítására írték évek óta folynak a tanácskozások. Persze sikertelenül. A kisebb bizottságok tárgyalásai kedvezőtlen eredménnyel végződtek, mert a kiradások 3000 koronára rúgnának, míg a bevétel csak 1000 kor. volna. Az intézet helyeül a régi kórház orvosi lakását szemlélték ki, ez azonban szakértői vélemény szerint nem alkalmas, hanem lebontást érdemel csupán. A lakber 1200 kor.-t tenne ki, a gondnok fizetése 400 kor.-t, a cseléde 200-at s így tovább, míg 1000 elhelyezendő cseléd után csak 1000 kor. volna a bevétel s így az eredmény veszteséget jelentene. Ehhez kell azonban számítani a többi akadályt. A miniszter nem hagyja jóvá a rendszabályt, hogy minden cseléd legalább is hét órára otthon tartozni kell. Ehhez kell számítani azt is, hogy senki nem lehet kötelezni az intézet igénybevételére. Zsigray Sándor biz. tag élénk színekkel eseteli a cselédmizériákat, amelyek oly szomorúak, hogy az a legboldogabb, a kinek családja vesződnie nem kell. A cselédszerzők elcsalják a cselédeket gazdáiktól, hogy így minél több közvetlen díjhoz jussanak. Vegye a város komolyan kezébe ezt az ügyet, nagy szolgálatot tesz a közönségnek s ő azt hiszi, hogy anyagilag sem lesz a dolog oly szomorú, mint a milyennek feltüntetik. Havranek polgármester szerint a dolog rokonszenves, de ha valaki sikerről álmodozik, illuziókban ringatja magát. A dolgnak annyi akadály van, a melyekkel a város képtelen megbirkózni. Pollák Ármán biz. tag a közgyűlés folytonos derűtlisége közt eseteli a cselédmizériákat, a melyeket ő jól ismer, mert hetenkint három cseléde van. A cselédszerző intézeteknek annyi jövedelmük

van, hogy nem hiszi, hogy az a városra veszteggel járna. Dr. Csoppenszky Mihály utal azokra a nehézségekre, a melyek a városra háramlanának, ha kezelni. Minden hibáért a várost okoznak. O, miként a polgármester, a szabályrendelet szigorításában lát némi javulást. Bilkei Ferenc biz. tag a nagy városok rendszereiben lát megoldást, a hol az apácák felügyelete alatt vannak cselédhelyező intézetek. Tegyen a város lépéseket arra nézve, hogy nem lehetne-e a városi árvaházi apácák kezelése alá adni ilyen intézetet, a melyet a város tan.ogatna anyagilag. Lipszky Lajos a tárgyalások folyamán fölmerült nehézségekre utal, a melyek lehetetlenné tennék a városi kezelést. A Bilkei által ajánlott módszer tündős és szép, de nélkül anyagi erőök hiján lehetetlen. A közgyűlés elfogadta Havranek József indítványát, hogy a mostani szabályrendelet szigorítása által keresek némi orvoslást.

A légszuszgyáruladaj alá kerülvén, a városnak elővetélti joga van s így a közgyűlés elé kerül. A társulat 400000 kor.-t kér, míg a szakértői vélemény Bernauer Lázár szakértő előterjesztése alapján 270000 kor.-t iger érte. Korás István biz. tag külön véleményt terjeszt be. A városnak szüksége nincs rá, varjuk meg tehát a 38 esztendő, amikor ingyen a város kezébe kerül. (Zajos felkiáltások. Megvárjuk.) A város halhatatlan joga személy s így van ideje a városkozára. O 200 ezer kor.-t hajlandó a gyárral adni. Havranek József polgármester partolja a megvételt, mert csak olyan városok boldogulnak anyagilag, a melyek közszükségletet kielégítő intézmények birtokában vannak. Jobb megenni most, mint soha! A villanygyár megvételére most könnyű volna megnyerni a város közönségét. Budapest, Pozsony, is most szerzik meg a világító gyárakat.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Kritikai észrevételek egy felolvasáshoz.

Írta: **Dr. Reichardt Tamás.**

(Folytatás.)

Ezzel kapcsolatban Sch. urnak még egy másik elszólására is kell reflektálnom.

Azt mondja ugyanis, hogy a Mária-kultusz „csak egy időre“ lendített a nő helyzetén, mert „a germán fölfogást (?) is elnyomja ismét retrogád irány“

És mi volt az a retrogád irány? Nem más mint a papi nőtlenség (!) . . . „A szellemileg legmagasabbban álló férfiak tartózkodása a házasságtól újra sülyesztette a nők elismertetését“.

De kérem a kereszténység első századaitól fogva voltak nők is és pedig nagy számban, akik szintén tartózkodtak a házasságtól, akik fényes parthiekat utasítottak vissza és akiket még halálos fenyegetésekkel sem lehetett rábírní, hogy férjhez menjenek tehát ezek is sülyesztették a férfi elismerését!

Sch. ur érvenek csak akkor volna ereje ha a pápáság a nők iránti megvetésből tartozkodott volna a házasságtól. De ez teljesen hamis föltevés, a mely ellen már 1800 évvel ezelőtt tiltakozott Pseudo-Klemen. „*Ne propterea mulierem fidelem contemnimus; absit a nobis talis cogitatio de quibuscumque sororibus nostris in Christo*“ (Ep. II. ad virgines Migne, P. P. gr. I, 428) (Azért nem vetjük meg a hívő nőit; távol legyen tőlünk, hogy Krisztusban nőverekről ilyet gondoljunk.)

A coelibatusnak sokkal magasabb indokai voltak és vannak s ezt a hívek is tudták s azért soha sem látták és ma sem látják ebben a nőre semmi lealázot.

Azután Sch. urnak egy történelmi tévedését is helyre kell igazítanom. Szerinte azt a jó hatást, melyet a Mária-kultusz a nő helyzetére gyakorolt, elrontotta a retrogád irány (!), a papi nőtlenség. Tehát föltevezi, hogy a coelibatus későbbi eredetű, mint a Mária-kultusz. Már pedig ez utóbbi Sch. ur szerint csak a 9-ik században keletkezett, tehát a coelibatus még későbbi eredetű.

Nyilván arra a százszor megcáfolt, de azért még mindig közkeletű történelmi hazugságra alapítja véleményét, mely szerint VIII. Gergely pápa hozta be a coelibátust a XI-ik század végén.

A protestánsok terjesztették ezt a mesét, de ma már a történelmi bizonyítékok súlya alatt ők is kénytelenek elismerni, hogy a papi nőtlenség törvénye az egyházban igen régi, sőt részben egész az apostolok koráig viheto vissza.

A protestáns történetíró Kurtz is elismeri, hogy „VII. Gergely csak felújította és szigorította a régi nőtlenségi törvényt, melyek már a megelőző századokban több mint kétszáz ésmat írt elő.“ (Haller. Történelmi hazugságok.)

Nem érthetek egyet azonban Sch. urnal abban, amit a protestáns fölfogásról mond. Ennek specificumát abban látja, hogy a protestantizmus a „nőt teljesen a háztartás és a gyermekek körébe utalta.“ Hogy a nonek föhivatása a családi tűzhely ápolása és a gyermekek nevelése ez közös keresztény fölfogása ugy a katolikusoknak, mint a protestánsoknak. A protestánsoknak a nőről nincs külön fölfogásuk; de vannak tanai, a melyek a nő helyzetére kedvezőtlen befolyást gyakoroltak. S ez a szüzi életnek lenézése, és a házasság fölbonthatóságáról szóló tan.

Papp Károly
 selyem-műfestő és vegyészeti ruhatisztító

Székesfehérvártól
 Városház-ter, 5. szám alatt.
 (Bejárát a Megyeház-utcáról.)

Mindennemű úri-, női-, gyermek- és egyen-ruhák, menyasszonyi kelengyék, függönyök, végárúk, valamint ágynemű-toll tisztítását elvállalom. — Gyász esetekben a legrövidebb idő alatt ki-
 szolgálatot ígérek. 2958 156—157

Mai lapunk 4 oldal.

Ó hiszi, hogy ebből a városnak évenként 25—30 ezer kor. jövedelme lenne. Ó most nem forszirozza a megvételt, mert jogi nehézség merült fel. Vitakoznak ugyanis a fölöt, hogy a város a gázvilágításról mondott-e le, vagy pedig az egész szerződésről. *Ráday* Lajos biz. tag kéri az ügynek a jogi szakosztály elé való vitelet. De nem elégszik meg a jogügyi szakosztály véleményével, hanem a felelős tisztí főügyész véleményét is kéri. *Filler* Béla főügyész tiltakozik az ellen, hogy öt jogügyi véleményért felelőssé tegyék. Ó nem kuria, hogy végérvényes véleményeket mondhasson. Dr. *Csöppentky* Mihály szintén ten az ügy teljes és részletes jogi átvizsgálását kívánja. Tíz év előtt, mikor a gyár tulajdonost változtatott 310 ezer koronáért adták el. A Déli Vasut fölmondja a gázvilágítást, a jövedelem így csökken s ezért kéri, hogy a pénzügyi szakosztály is foglalozzék vele. A közgyűlés elfogadja, hogy az ügy újabb átvizsgálás után a következő közgyűlés naprendjére tüsszék ki.

Az Árpádfürdő által visszaadott 172 □ önlvi terület hosszabb vitára adott alkalmat. *Laufmayer* Ferenc utal arra, hogy a proviantház Kossuth utcára dülő része értékesebb a csatorna parti résznél s így nem egyazon áron váltandó vissza. Ha mi most precedenst csinálunk s 45 koronájával vesszük vissza a terület □ ölt, úgy a többi tulajdonosok is ilyen árt követelnék, ha a csatornapart rendezése aktuálissá válik. *Ráday* Lajos dr. Az Árpádfürdő részvénytársaság folyton szerzett jogokról beszél. Meg kell vizsgálni, hogy honnan vannak ezek a szerzett jogok? *Havranek* József polgármester utal arra, hogy a városnak erkölcsi kötelessége a telket visszavásárolni. A mikor a részvénytársaság a telket megvette, olyan helyszíni rajzot mutattak neki, a melynek értelmében a telek □ öle mindenütt megérte neki a 45 koronát. *Fiall* Pál báró főispán elrendelvény a szavazást, a megvételre 73 szavazat esett, clone 4, nem szavazott 4. biz. tag.

Az exlex miatt a város ismételtelen képtelen fizetési kötelezettségeinek eleget tenni. Ezért kéri, hogy a tisztviselő nyugdíjalapból 110 ezer kora kölcsönvehessen, a mult évi 124 ezer koronára rugó adóhátralékot behajthassa s az erre az esztendőre elrendelt munkálatokat felfüggeszthesse. *Havranek* József polgármester indítványára az utóbbi indítvány kivételével az előbbieknél helyt adott a közgyűlés.

Az ezredéves ösztöndíj pályázati feltételeinek módosítása elfogadlatván, május hóra kiírják az új pályázatokat.

A gyalogsági laktanya pótraktárainak építé-

sére a zártajanlati feltételek kiírását jóváhagyta a közgyűlés. A feltételek olyanok, mint a posta- és pénzügyi palotánál.

Három házhely-részlet megvétele a májusi közgyűlésre tüzetik ki.

A tűzoltóságnál az egyesület pénztára terhére egy új állás szerveztetik.

Hegyí Jánosnak és Gerbán Ferencnek fizetési előleget ad a közgyűlés. Koch Jánosnak pedig odaajándékozza a betegsége miatt előre felvett 200 kor.-t, de Holly Géza dr. azon megjegyzésével, hogy ezt mint segélyt kapja. A város gyakorolhat a méltányosság alapján jót, de az előleg elengedését mint precedenst helyteleníti.

Petternel Miksa és Linder Valéria honosítását, Guthard Irén visszahonosítását a közgyűlés tudomásul veszi.

A vízivárosi ovoda ügye is a közgyűlés elé került végre. Az építési összeg 34,669 kor., ez azonban nem fedezhető 26 ezer kor.-ra szaporodott építési összegből. A tanács ajánlja, hogy a többi összeget a város fedelje. *Havranek* József polgármester az ideci kamatot (1500 kor.-t) is hozzászámítva, a hiányzó összeget 6400 kor.-ra teszi. Mivel a város minden ovodát 600 kor. évi segélyben részesíti, a vízivárosi ovodát is részesíti ebben, de az összeget nem adja ki, hanem a 6400 kor. törlesztésére fordítja.

A helypénzkezelő szülő szabályzat elfogadtatik. Per. Nagy János helyteleníti, hogy a helybeli kofák is fizessenek helypénzt, a közgyűlés azonban elfogadta, hogy a helybeli kofák helypénzt fizessenek.

A közgyűlés fél 12 órakor ért véget.

A Székesfehérvári Keresztény Munkás-Egyesület közgyűlése.

Keddtől fogva a legnagyobb érdeklődéssel és a legőszintébb jóakarattal kísértük ennek a nagy tettekre hivatott egyesületnek minden lépését. Természetes tehát, hogy a husvét-másnapján tartott közgyűlés lélekemelő mozzanatai a legigazabb örömmel töltötték meg szívünket. Kimondhatatlanul örülünk, hogy a lapunk útján is régóta hirdetett eszmének ma már közel 200 katonája van; hogy az ipazi „fővilágosult” munkások szívvel-lélekkel sorakoztak az alá a zászló alá, amelynek legszebb ékessége a feltámadott Krisztus keresztje. Örömrünk annál nagyobb, mert az esz-

mének már eddig is jelentős sikerei vannak, mert mindjobban megerősödni látjuk a keresztesy munkások szervezetét, holott a szociáldemokraták lelkiismeretlen és pénzharcosló vezéreinek tettei mind nagyobb undorral töltik el a józanabb munkásokat, úgy, hogy az egész párt a szétválás előtt áll.

A gyűlés lefolyásáról tudósításunk a következő:

Posits Mihály apátkanonok, egyesül. elnök remek megnyitó-beszédében lelkes hangon emlékezett meg arról a nagyfontosságú lépésről, amelyre az egyesület megalapítói akkor határozottak el magukat, amikor férfias bátorsággal állottak a világ elé és tiszteletreméltó öntudattal hirdették, hogy a munkások csak akkor érdemese a társadalom támogatására, ha hitűkhöz, hazájukhoz hűek maradnak. Egy évvel ezelőtt még remélni sem mertük a K. M. E. megalakulását, s ma már büszkén hivatkozhatunk működéseinek eredményeire. Az ellenségtől is lehet, sőt kell is tanulnunk. A pénzharcosolást nem akarjuk utánozni, hanem azt jó lesz megtanulnunk, hogy erős sajtó nélkül eszméinket nem terjeszthetjük. Ezért figyelmébe ajánlja a tagoknak, hogy karolják fel az *Iga: Szó!*, amelynek fölvirágztatása minden ker. munkásnak kötelessége.

A lelkes éljenzéssel fogadott elnöki megnyitót után Langmár János pénztáros terjesztette elő pontos és lelkiismeretes számadását, majd pedig ifj. Németh János könyvtáros számolt be a könyvtár állásáról. Ezután Ketskés Elek I. titkár legelőször is köszönetet mondott azoknak, akik az egyesületet ajándékaikkal elhalmozták, azután pedig szólt a múlt év eseményeiről, kiemelve, hogy bár az egyesület a szeretet jegyében született és a szeretet lesz ezután is vezérelve, a munkások méltányos kívánságainak kivívását soha szem elől téveszteni nem fogja.

Az új tisztikar a következőképp alakult meg: elnök: Posits Mihály, II. elnök: Lakatos Frigyes, világi elnök: Kiss Kálmán, I. titkár: Ketskés Elek, II. Rónay Elemér, háznagy: Szabó Lajos, pénztáros: Langmár János, II. pénztáros: ifj. Langmár József, ellenőr: Fritz Ferenc, könyvtárosok: ifj. Németh János és Klér István; választmány: id. Endl István, Gadács Imre, Gadács Ernő, Horváth István, Jánovits József, Jánovits Ferenc, Kollmann Ferenc, Kósa Ferenc, Langmár József, ifj. Lániczky József, Schlezák József; póttagok: Mohácsi Ferenc, Németh Károly, Böhm József és Stigler Lajos.

VIII.

Van-e a nőmozgalomnak jogosultsága?

Sch. ur elég részletességgel adja a feminizmus történetét. Ehhez nincs sok szavam, csak azt az egyet akarom megjegyezni, hogy ennek a mozgalomnak két uttörőjéről nem lett volna szabad megfeledkeznie.

Az első egy angol miss, névszerint *Mary Wolstoncraft* († 1797-ben), aki Talleyrandnak ajánlott munkájában követelte először a nőknek a férfival való teljes egyenjóságát. A második *John Stuart Mill*, a ki főleg a nők politikai emancipációjának ékesen szólt apostola. Különben a történeti pletyka azt tartja róla, hogy a nőemancipáció érdekében írt munkáit szellemes feltevése sugalmazta. (Bölcséleti folyóirat 1903. évfoly. 501. sz.)

Ezek előrebocsátása után a jelen fejezet élén fölvetett kérdés megfajtésához foghatunk.

E kérdésnél két véglettel találkozunk. Az egyik az *abszolút emancipációt*, vagyis a nőknek a férfival való egyenjóságát követeli, a másik az *ó-konzervatívok* párta, a mely minden nőmozgalmat jogosulatlanak tart és eleve visszautasít. Egyikhez sem csatlakozunk.

Az első a szociáldemokrata, radikális, proletár irányú, melyet Sch. ur is magáévá tett, csak egy kis *burzua árnyalatot* adott hozzá. Ehhez azért nem csatlakozhatunk, mert nyílt ellenmondásban van a természetjoggal és a pozitív isteni joggal. Jól tudom, hogy a modern tudomány ezen in.Jokolásra kicsinylően mosolyog. Atheista, vagy legalább agnosticista lévén, az isteni jogról nem veszi tudomást, a természetjogot pedig — vagy legalább annak változhatatlanságát — a fejlődési elmélet alapján tagadja. Azért nem akar tudni *változhatatlan* családi és női ideálról, azt hiszi, hogy idővel tréning útján a nő fiziológiai és pszichológiai természetét is gyökeresen meg lehet változtatni, s ennek következtében gyökeresen meg kell változni azoknak a jogi viszonyoknak, a melyek ezideig a nő családi, társadalmi helyzetét szabályozták s melyeket a nőnek eddigi (?) gyöngébb természete indokoltá tett. Láttuk azonban, hogy ez a radikális irány fejtegetéseit csupa föltevésre alapítja, és pedig helyenkint igen naív föltevésekre s azért mi is mosolyogni fölötté, s vele szemben nemcsak lesajnálattal hittel, hanem tudományos bizonyossággal merjük hirdetni, hogy vannak változhatatlan természet törvények és van Istenről adott rend, a mely a családi és társadalmi

rendnek alapját képezi. Ez a kettős, t. i. nemleges és tevőleges isteni teremtés alkotott e *változhatatlan* családi és női ideált is.

Ez a mi kiindulási pontunk a nőkérdés megoldásánál. Mindazt, a mi a családot, a nőiességet és a női hivatást veszélyezteteti jogosulatlanok tartjuk a nőmozgalomban. *Tehát a mozgalom egyes specialis kérdéseiben*, pld. hogy alkalmazhatók-e a nők erre vagy arra a hivatatra *utolsó sorban nem az dönti el a feltevést, hogy alkalmas-e arra a nő vagy sem, hanem, hogy megfelelő-e a női hivatásnak, a nőiség követelményeinek és nem veszélyezteti-e a családot*. Mert, ha *tiszán a képesség* döntené el, hogy mire alkalmaztassanak a nők s milyen legyen társadalmi, gazdasági és politikai helyzetük, akkor legalább a férfias természetű nőkre nézve — és ki tagadná ilyenek létezését? — meg kellene engednünk a korlátlan emancipáció jogosultságát s viszont a nőies természetű gyenge testalkatú férfiakat, akiket a köznyelv anyámasszony katonáinak csufol, meg kellene fosztani a férfi jogától.

(Folyt. köv.)

Szlanyinka Ferenc

férfiszabó

Székesfehérvárott, Szent-Imre-utca I. szám.

2950 156—532

Ajánlom dúsan felszerelt raktáromat a legfinomabb tavaszi angol és hazai szövetekből. Vállalkozom mindennemű úri-, egyen- és papi-ruhák legújtanosabb ár melletti, korrekt és gyors elkészítésére. — Vidékre próba nélkül.

Nagy lelkesedéssel választották dísztagokká — mint az egyesület jöltveit — Szuborits Jenő, Mayer Károly és Gremperger István apátkanonokot.

Kiss Kálmán v. elnök köszönetet mond a munkások nevében az egyesület vezetőinek, akik önzetlenül, fáradságot nem ismerve munkálkodnak azon, hogy a munkások jólétben és megelégedésben élhessenek. Lelkes és okos beszédet mondott még a ker. munkások összetartásáról Horváth István egy. tag.

A szociáldemokraták által átküldött emlékirat ügyében egyhangulag elhatározta a közgyűlés, hogy egy oly egyesülettel, amelynek tagjai cselekedeteikkel meghazudoltják a népszabadság elveit, akik gúnnyal, piszkolódásokkal, sőt néha erőszakkal is kényszeríteni akarják a munkásokat az Istentagadás és hazátlanság szákegyesületeibe való belépésre, akiknek részéről mást mint gyűlöletet eddig nem tapasztaltak, még mindez meg nem változik, szöbe nem áll az egyesület.

Elnök jelenti, hogy május 7-én népgyűlést óhajtatni az egyesület vezetésége. Több hozzászólás után d. u. fél 2 órára, s ha erre engedélyt kap az egyesület, a kath. kör kerthelyiségébe tűzte azt ki a közgyűlés.

Néhány jókívánattal elnök az ülést berekesztette.

UJDONSÁGOK.

— **Feltámadás.** Bár az idő nem volt a legkedvezőbb, városunk híthő katolikusi azért mégsem maradtak távol a Megváltó diadalutjáról, a feltámadási körmenetről. Ezer és ezer ember tolongott egész délután az utcán, s valamennyinek arcáról sugárzott az öröm, a hitből fakadó boldogság. A szertartást ez idén is maga a megyéspüspök végezte. A körmenetek közül legnépesebbek voltak a székesegyház, a ciszterciák templomának és a felsővárosi templom körmenetei.

— **Szent Antal-perselye Sárpentelén.** Épen a mult nagypénteken jelent meg az archiliberális Magyar Hirlapban egy — sajnos, kath. tollból eredő — meglehetősen éles és kiméletlen közlemény páduai szent Antal tisztelete ellen. Hogy e tisztelet nem mindenkor ment a vastag önzéstől és anyagiag gondolkodástól, hogy a visszaélések e nagy szent tiszteletében is elharapóztak, nem tagadjuk, mert a tapasztalattal jönnék ellenkezésbe. De nem tartjuk helyesnek, ha a visszaélésekkel azonosítanak egy olyan intézményt, mely a becsusztott hibák és tulzások dacára is egyik álúda az emberiségnek. Nem eltörölni kell páduai szent Antal kultuszát, hanem kiküszöbölni e kultuszból a visszaéléseket. Pompásan igazolja ezen felfogásunkat egy, a mai postával hozzánk érkezett levél, mely szövege a következő:

A sárpentelai szent Antal-perselyében körülbelül egy év alatt több mint 240 kor. jött be. Ebből 12 szegény kapott egyenkint 20 kor. értékű segélyt, nevezetesen: 40 kg. kenyérlisztet, 20 kg. főzőlisztet, 2 kg. zsiradékot és 2 korona készpénzt. Hogy a szent Antal-perselyben ily szép összeg gyűlt össze, annak oka első sorban a gróf Széchenyi-család ismert vallásos buzgótsága, mely család az összeg nagyjából részét adományozta.

— **Az Örökimádás templom javára.** Szuborits Jenő apátkanonok az Örökimádás templom javára 20 koronát adományozott. A nagylelkűségért a székesfehérvári gyűjtő bizottság elnöksége mond halás köszönetet.

— **Keresztfeltétel.** Lélelemelő ünnepség keretében történt meg tegnap délután Szabadbattyánban a templom keresztfének feltétele. A keresztet ugyanis a mult ős egyik romboló vihara lesza-

kitotta helyéről, most a megkorhadt gerendákat helyreállították és új keresztet helyeztek a torony tetejére. A szertartást a község érdemes plebánosa, Vadkerty József esperes végezte. Szívhez szóló beszédet intézvén híveikhez, áldást kért az egek Urától a pápára, a királyra, a megyés püspökre és híveire. A szép ünnepségen nemcsak a falubeliek vettek részt teljes számmal, de a környékről is sokan voltak ott. A keresztet Vanka Ferenc székesfehérvári ácsmeister tette fel József és György testvéreinek segítségével.

— **Buzaszentelés.** Az Egyház nem feledkezik meg híveinek testi szükségletéről sem, épp azért Szt. Márk napján ünnepélyes körmenet indul a templomokból, hogy áldást esedezzek a hívő-sereg, és természetesen időket kérjen a Mindenek Adójától. A buzaszentelési körmenet, a melyen a tanítványok növénykei is résztvetnek, az idén is népes volt. A székesegyházból induló körmenetet Szuborits Jenő apátkanonok vezette, ő végezte a buzaszentelési szertartást is, mely a szemináriumi templomban ment végbe, utána pedig misét mondott.

— **Köszönetnyilvánítás.** Fogadják mindazon jó barátaink, jó ismerőseink és rokonaink kik boldogult emlékü jó férjém elhunyt alkalmából részvetüket nyilvánítani, ravatalrakoszort helyezni és fogataikat a temetés tartamára rendelkezésünkre bocsátani szívesek voltak, soha meg nem szűnő halás köszönetemet. — Székesfehérvár, 1905. április hó. Özv. Székfi Ignác.

— **Kérelem.** A keresztény szocializmus barátjait tisztelettel kérjük, hogy kegyeskedjenek az egyesület könyvtárának gyarapítására hasznos könyveket ajándékozni. A szöcsés és elfogultság elleni harcban legjobb segédcsüszözei az egyesületnek a jókönyvek, most még nagyon is hiányval vagynak ezeknek, azért fordulnak a munkások barátjai- és pártfogóihoz. A Székesfehérvári Munkás-Egyesület elnöksége.

— **Műkedvelői színelőadás.** A székesfehérvári ev. ref. dalkör az évenként szokásos műkedvelői előadását ezidén husvét-vasárnapján tartotta meg. Bár a színház nem tel meg egészen, az erkölcsi haszon mellett minden bizonnyal az anyagi is jelentékeny. Kátka, „Fehő Klári”-ja került színre, legmádi rendezése mellett. Az előadásról csak jót mondhatunk, ami természetes is, hiszen a címszerep Bäder Juliska kezében volt, aki már eddig is oly sok sikert aratott azokon a búvós deszkákon. Nagy dicséretet mondunk, amikor konstataljuk, hogy pártnerre méltók voltak hozzá. Arany Sándor (Alba András) épp úgy mint Borda János (Fátyol Ferkó) teljes sikerrel oldották meg nehéz feladatukat. Borda különösen sok tapsot kapott, amin gyönyörű hanganyaga és kellemes érdeklési modora mellett nem is lehet csodálkozunk. Méltán sorozzuk az első közé Bozsák Mariskát (Viola Éva), aki nehéz szerepében kifogástalanul megállta helyét. Még Horváth Teruskát, Mérei Pétert, Varga Lajost, Vincze Ferencet, Perczel Györgyöt és Engelmann Augustát kell különösen kiemelnünk, de egyébként valamennyien megérdemlik a dicséretet.

— **Öngyilkosság.** Az öngyilkosságok száma még mindig nem akar apadni, úgy, hogy napról-napra jobban beigazolódik az az állítás, hogy az öngyilkosság egy veszedelmes és örökölhető betegségnek a megnyilatkozása. Tegnap d. e. 11 órakor még elég józucun ette meg Horváth József 17 éves főenyi bérés a kávéját, sőt el is beszűgetett az édesanyjával, s 2 óra mulva már halál híret hozták. Míg béréstársai a templomban jártak, ő az istállóban felakasztotta magát. Tettének okát nem is sejtik, mindössze annyit mondott reggel egyik béréstársának, hogy: ő sem tisztogat már többet ökröket, mert felakasztja magát: de ez is inkább tréfásan hangzott. Az öngyilkosság nyilvánvaló, így a hatóság a temetési engedélyt megadta.

Dr. Szücs Andor ügyvéd tisztelettel jelenti, hogy ügyvédi irodáját és lakását Megyeház-ter 9. sz. ház első emeletéről f. évi május hó 1-től Szent István-utca-5. sz. Fittler-féle ház (szemben a székesegyházzal) első emeletére helyezte át.

— **A csákvári rablógylók.** Évekkel ezelőtt, 1901 évi március 27-én rémes rablógylókosságtörténet Vértesboglár és Bakonyársárány között: a postakocsist meggyilkolva, a kocsi pedig pár nap mulva feltörve és kirabolva találták meg. A gonoszattal több egyént is gyanúsítottak, de a gyanúnál tovább nem juthattak. Azonban bármily furlangos módon követték is el, csak a legtrikább esetben marad titokban a földi bírák előtt is az ilyen bűncselekmény. A véletlen egy kisebb büntény alkalmával kézre adta a rablógylókost, s a kik Vác tájékán s az egész Alföldön körülbelül 10—12 rablógylókosságot követték el; ezek között van a csákvári postakocsis is.

— **A soponyai gyilkosság.** A lángi kasszalopás és a soponyai gyilkosság gyanuja miatt elfogott cigányok olyan makacsul tagadnak, így a vizsgálóbíró sem mire megy velük. Pedig a nyomozás adatai csaknem kézzelfogható bizonyítékul szolgálnak ellenük. Természetesen, azért — a súlyos gyanu miatt — nem egy könnyen bocsájtják őket szabadon, bár az ügyben újabb gyanúsított is került kézre. A nagykirályi rendőrség ugyanis arról értesítette Kálmán Vince főszolgabíró, hogy ott egy csavargót fogtak el, akiről azt hiszik, hogy a soponyai gyilkosságban és nagylángi kasszalopásban tevékeny szerepet játszott. A szűkszavú távirat alapján Ujházy Sándor kir. főügyész helyettes intézkedett a csavargó kihallgatása iránt.

Kubik János keztyű- és sérvkötő-raktára, házlerontás miatt májusstól novemberig ideiglenesen a Kereskedelmi Bankkal szemben a Weihinger- ezelőtt Námessy-házba helyeztetik át.

Közgazdaság.

A Triesti általános biztosító-társaság (Assicurazione generale) f. é. március hó 18-án tartott 73-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1904. évi mérleget. Az előtűnk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1904. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 710 811,800 korona és 28 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 32.134,119 korona és 97 fillérre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 10.145,171 korona 85 fillérral 1903.337,407 korona 1 fillérre emelkedett. A tőkebiztosítási ágban, beleértve a bitoréscsopás elleni és tőkörnyezetbiztosítást a díjbevételel 13.630.502,710 korona biztosítási összeg után 22.391,739 korona 95 fillér volt, miből 8.722,170 korona 40 fillér viszontbiztosításra fordítottat úgy, hogy a tiszta díjbevételel 13.668,569 korona 55 fillérre rugott, mely összegből 9.447,372 korona (9) fillér mint díjtartalék minden telhertől menten jövő évre vitették át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 90.301,649 korona 69 fillér. A szállítványbiztosítási ágban a díjbevételel kitétt 3.646,057 korona 20 fillért, mely a viszontbiztosítások levonása után 1.547,700 kor. 56 fillérre rugott. Károkért a társaság 1904-ben 29.008,350 korona 42 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárizetéseket, a társaság alapítása óta károk fejében 797.693,516 korona és 38 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. A nyereségtartalékok közül; melyek összesen 25.851,961 korona 11 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereségtartalék, mely 5.250,000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyamirugadozására alakított tartalék, mely a 3.724,624 korona 17 fillér külön tartalékkal együtt 18.000,889

Gerenday Gyula

vászon, fehérnemű, rufos és rövid-
áru üzletbe
Székesfehérvár, Nádor-utca.

Tetemesen leszállított árak!

Ajánlja hazai gyárműnyű vászon, asztal-nemű, valódi rumburgi és szilézai kézi szőtt vászon és ágyszőnyekek, kékűl és nyakkendő. Kelényéhez szükséges és megfelelő női fehérnemű és kész ágynemű. Mérték utáni megrendelésre bármely fehérnemű gyorsan és pontosan elkészítetik. Csecsemők részére készletben ingesek, szövet és kötött újjas hosszupárnák, pólya-kötés, bílcés és kocsitakarók, gumi-lepedő, azalag, csokor. Szövet-ágy- és asztalterítők, csipke és szövet függönyök. Torontái, Ámszter és tapasztri szalon és futó szőnyegek. Gyapjú és teveszőrű ágylakarók, levarrott Kaszmir, Klot és selyem paplanok. Divatos ruha szövetek, Cosmanosi mosókéme és selyem-kelmék. Szalag, csipke, fátoly, divatos övek, vállfűző, esernyők. Nagy választék keztyű és harisnyából. Lúszter és mosható kötények.

2006 104—07

korona 05 fillerre emelkedett, továbbá felemlitendő a 100,000 koronára rugó *kétes követelések tartaléka* és az 590,587 korona 53 fillérnyi ingatlan tartalék. Ezekon kívül fennáll még egy 1.150,587 korona 53 fillért kitevő *tartalék*, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítse.

A társaság összes tartalékja és alapjai, melyek első rangú értékekben vannak elhelyezve, az ideai átutalások folytán 227.329, 923 korona 25 fillérről 247.497,914 korona 42 fillerre emelkedtek, melyek következőképen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálogkövetelések 38.468,501 korona 65 fillér 2. Életbiztosítási könyvekre adott kölcsönök 20.002,699 korona 7 fill. 3. Letétmenyezett érték-papírokra adott kölcsönök 750,570 kor. 92 fill. 4. Értékpapírok 172.857,054 kor. 11 fill. 5. Tárca váltók 946,236 kor. 23 fill. 6. A részvényesek adósslevelei 7.350,000 kor. 7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követelése, a hitelezők követeléseinek levonásával 7.122,762 korona 44 fillér. Összesen 247.497,914 korona 42 fillér. Ezen értékekbeli 51,5 millió korona magyar értékekre esik.

IRODALOM.

A Magyar remekírók új sorozata. A *Franklin-Társulat* magyar remekíróink díszes gyűjteményes kiadásában, irodalmunk kincsesházában, most jelent meg a *hetedik* ötkötetes sorozat, harmincöt kötetre egészítvén ki immár ez irodalmi jelentőségű, nagyszabású gyűjteményt. Az új öt kötet irodalmunk különböző korból való remekreit sorozza egymás mellé az új sorozat keretén belül, úgy azonban, hogy mire együtt lesz a teljes gyűjtemény, az egyes írók időrendben illeszkednek majd bele a gyűjteménybe. Az új sorozat a gyűjtemény III., VIII., XII., XV. és XLIV. kötetét foglalja egybe. A harmadik kötet *Gyöngyösi István* válogatott munkáit illeszti bele a remekírók gyűjteményébe. *Badics Ferenc* rendezte sajtó alá a kötetet, az első kiadások alapján, s ő látta el terjedelmes, nagyértékű bevezető tanulmányával is. A kötet *Gyöngyösi* két főmunkáját, a *Murányi Péter* és *Kemény János emlékezélt* tartalmazza. Ez a két munka az, a melyben legfényesebben nyilatkozik *Gyöngyösi* zengetes nyelve, gyönyörű versolése és lírai lendülete, azok a sajátságok, a melyek másfél századon át oly páratlan népszerűséghez juttatták irodalmunkban e ma is élvezetes poétáinkat. A nyolcadik kötet *Csokonai V. Mihály* műveinek színét-javát, a *Lilja* ciklust, az *Anakreoni* dalokat, az *Ódákat* és a *Dorottya*t foglalja egybe, melto emlékeül e nagyteljeségű költőnknek, a kit a magyar szellem legnagyobbjai között ünnepel irodalmunk. A kötet gyönyörű életrajzi bevezetést *Bánóczy József* írta, s ő rendezte lelkiismeretes gondnal sajtó alá is a kötetet. A 12-ik kötet *Kisfaludy Károly* munkáinak első kötet. A klasszikus tömörséggel megírt bevezető tanulmány a kötet sajtó alá rendezőjének, *Heinrich Gusztávnak* tollát dicséri. *Kisfaludy Károly* összes költeményei, továbbá az *Irené* és a *Kemény Simon* tartalma e kötetnek, melyhez legközelebb még egy kötetnyi válogatott műve fog csatlakozni irodalmunk ez uttörő nagy mesterének. — A tizenötödik kötet drámai irodalmunk két legnagyobb alakját, *Katona Józsefet* és *Teleki László* gróftól foglalja egybe, a *Bankbánt* és a *Kegyencet*. *Rákosi Jenő* mesteri tollából való a két gyönyörű tanulmány, külön-külön a két nagy íróról: korep, jellemrajz és bírálat. — A negyvenegyedik kötet *Arany János* munkáinak negyedik kötet, elbeszélő költeményeinek gyűjteménye, Buda halála, Csaba királyfi, Az utolsó Magyar, Edua, Öldöklő angyal, Dalias idők és *Murányi ostroma*. *Riedl* szakavatott keze rendezte sajtó alá. A *Magyar Remekírók* eddig megjelent harmincöt kötet immár becses házi könyvtár, a mely a magyar szellem legnagyobb kincseit a művelt magyar családok kincsévé teszi. Csupa díszesen kiállított gyönyörű kötet. Az írók és költők arcképeit *R. Hirsch* Nelli rajzolta meg nagy művészettel az egyes kötetekhez. Az 55 kötetes teljes gyűjtemény ára 220 korona; megrendelhető havi részletfizetésre is.

„Triesti Általános Biztosító Társaság“

(ASSICURAZIONI GENERALI)

Budapest, V., Dorottya-utca 10. szám.

A „Közgazdaság“ rovatban közöljük a TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG a legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk mérlegének főbb számadatait. Teljes mérleggel a társaság minenkinek, a ki e célból hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál.

Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítmány-, üveg-, betöréses-lopás és harangtörés és repedés elleni biztosításokat Közvetít továbbá: jégbiztosításokat a „Magyar jég- és viszonzbiztosító r.-t., valamint baleset elleni biztosításokat az Első o. általános baleset ellen biztosító társaság“ számára.

A székesfehérvári főügynökség

Közgazdasági Bank és Takarképzőtár részvénytársaság.

HIRDETÉSEK

jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban, Szent-István-tér I. sz.

A Franklin-Társulat kiadása.

A MAGYAR REMEKÍRŐK

a magyar irodalom főművei
hetedik sorozata

most jelent meg a következő kötetekkel:

Gyöngyösi István munkái. Sajtó alá rendezte *Badics Ferenc*.
Csokonay V. Mihály munkái. Sajtó alá rendezte *Bánóczy József*.
Kisfaludy Károly munkái. I. Sajtó alá rendezte *Heinrich Gusztáv*.
Katona József és Teleki László gróf. Sajtó alá rendezte *Rákosi Jenő*.
Arany János munkái. IV. Sajtó alá rendezte *Riedl Frigyes*.

A már előbb megjelent hat sorozatban a következő művek jelentek meg:

Arany János munkái I., II. és III. kötet. Sajtó alá rendezte *Riedl Frigyes*.
Arany László munkái. Sajtó alá rendezte *Kozma Andor*.
Bajza József munkái. Sajtó alá rendezte *Badics Ferenc*.
Csiky Gergely színművei. Sajtó alá rendezte *Vadnay Károly*.
Czuczor Gergely költői munkái. Sajtó alá rendezte *Zoltányi Irén*.
Garay János munkái. Sajtó alá rendezte *Ferenczi Zoltán*.
Gvadányi József és Fazekas Mihály. Sajtó alá rendezte *Négyesy László*.
Kazinczy Ferencz műveiből. Sajtó alá rendezte *Váczy János*.
Kisfaludy Sándor munkái. I. kötet. Sajtó alá rendezte *Heinrich Gusztáv*.
Kölcsey Ferencz munkái. Sajtó alá rendezte *Angyal Dávid*.
Kossuth Lajos munkáiból. Sajtó alá rendezte *Kossuth Ferencz*.
Kurucz költszet. Sajtó alá rendezte *Erdélyi Pál*.
Madách Imre munkái. Sajtó alá rendezte *Alexander Bernát*.
Pázmány Péter munkáiból. Sajtó alá rendezte *Fraknoi Vilmos*.
Reviczky Gyula összes költeményei. Sajtó alá rendezte *Koroda Pál*.
Gróf Széchenyi István munkáiból I. kötet. Sajtó alá rendezte *Berzeviczy Albert*.
Szigligeti Ede színművei I. és II. kötet. Sajtó alá rendezte *Bayer József*.
Tompa Mihály munkái I. II. és III. kötet. Sajtó alá rendezte *Lévay József*.
Vajda János kisebb költeményei. Sajtó alá rendezte *Endrődi Sándor*.
Vörösmarty Mihály munkái I., II., III., IV., V. és VI. kötet. Sajtó alá rendezte *Gyulai Pál*.

A Magyar Remekírók gyűjteménye tizenegy 5 kötetes sorozatban jelenik meg. A teljes 55 kötetes munka ára 220 korona; az ennek kiegészítőjeként megjelent *Shakspeare* összes művei hat kötetbe kötve ára 30 korona, melyet a Magyar Remekírók vevői 20 korona kedvezményes áron kapnak.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés és a

Franklin-Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.
(Budapest, IV., Egyetem-u. 4.)

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.